

of cadeautjes aan het rad bij het mastklimmen de "bandringans", draden waaraan een steen gebonden was om gestrande vliegers weer los te gooien. Dat was de tijd dat daken- en ruitenreperateurs goed verdienden. Ja, het was een tijd met een heel apart en heel intens leven.

Een kwade prikkel-sensatie voor de jeugd? Laat dit desnoods voor de volle honderd procent waar zijn, maar het was een activerende en vormende sensatie, geestelijk en lichamelijk. En duizend malen vormender en sterker dan het passief geprikkeld worden door Western of beeldroman. En er was een directe band tussen vaders, zoons en broeders, die men bij het moderne gezinsvermaak maar nauwelijks terugvindt. In de huiskamers werden de strategische plannen ontworpen en de modernisering en effectivering van het strijdmateriaal berekend. 's Middags stond pipa ook op het erf, hoor. Lekker in zijn pyjama en op sloffen. Zoonlief met de goeloengan, die verduiveld netjes opgewonden moest blijven, want anders viel er weer een oorvijs of een djitak (tik op het hoofd met de knokkels van de hand. Goeie genade, kon dát pijn doen!).

De knapste djago van de buurt had altijd een kring bewonderaars om zich heen, die niet alleen de vechttechniek bewonderden maar ook slinkse pogingen waagden om achter het geheim te komen van de vervaardiging van dit sublieme glastouw. Welke elementen had deze alchemist in zijn "glas" verwerkt? Glas van semprong (lampegglas)? Spiegelglas en kopervijlsel? Porcelein en zwavel? In alle waroengs werd "kah" verkocht (Chinese houtlijm) om er het glas mee op het garen te plakken.

We hadden heel wat verstand van die "kah" en onderzochten het bij de aankoop met een (schijn)kundig gezicht door erin te bijten, het op de hand te wegen, tegen het licht te houden, te buigen en het te laten kaatsen. Hoe suf Si Peh de ambtenaar ook thuis kwam van kantoor, om twee uur liep hij toch maar weer in de hete zon zijn draden te spannen in de tuin, achteruitlopend als een keping en struikelend over blikjes, stenen en kinderen. Na het spannen ging hij achter op de stoep zitten met een glaasje stroop en een sjekkie, plannen beramend hoe hij de kampioen van Kampong Pisangan of Kebon Sirih of Tanah Njonja eindelijk de nederlaag zou kunnen toebrengen.

Als het plaksel droog was, kwam een grondige inspectie, waarbij zwakke plekken extra werden versterkt. Dan baden, schone pyjama aan en erop los.

Ondertussen zaten in vele straten op muurtjes de boewaja-lajangans al te wachten tot er een vlieger "d'l" ging. Dan volgde er een wilde achtervolging door de straten en tenslotte de begeesterde "raboe!", de scrimmage om de neerstrijkende vlieger, die zeilend op de wind de laatste meters zigzaggend aflegde in verraderlijke glijvluchten, zodat de zwerm boewaja's als dol heen en weer rende, slaand met stokken, grijpend met klauwvingers, rollend in sloten, opbotsend tegen fietsers en vaak de vrolijke grabbelton besluitend met een fikse knokpartij. Very, very charming indeed. Zo'n bende boewaja-lajangans leek wel op een troep Middeleeuwse lansknachten zoals ze daar langs de wegen zwierven met hun galahs (staken) en slingers, met hun verwilderd, brutaal en roofzuchtig voorkomen. Hoge hekken of heggen vormden nimmer een beletsel. Kom je er niet over, dan klonk de strijdkreet "srobot!" en ging je er dwars doorheen.

Had je geen galah, dan rukte je op het erf, waar de losgebroken vlieger aan het neerdwarrelen was, de staak van de waslijn weg. En dan kledderde het wasgoed wel tegen de grond en sloeg de baboe aan het blèren, maar voorlopig had je je buit weer bemachtigd en trok aan de stuitnokken. Viel de vlieger op het dak, dan taxeerden snelle strategische ogen bliksemsnel de snelste wegen die naar Rome leidden, de bende spatte uiteen en langs muurtjes, over kippenhokken en bijgebouwen en via bomen ging het in een felle eindspurt hemelwaarts met een laatste rush op het dak, vaak ten koste van de dakpannen. Wie geen vlieger